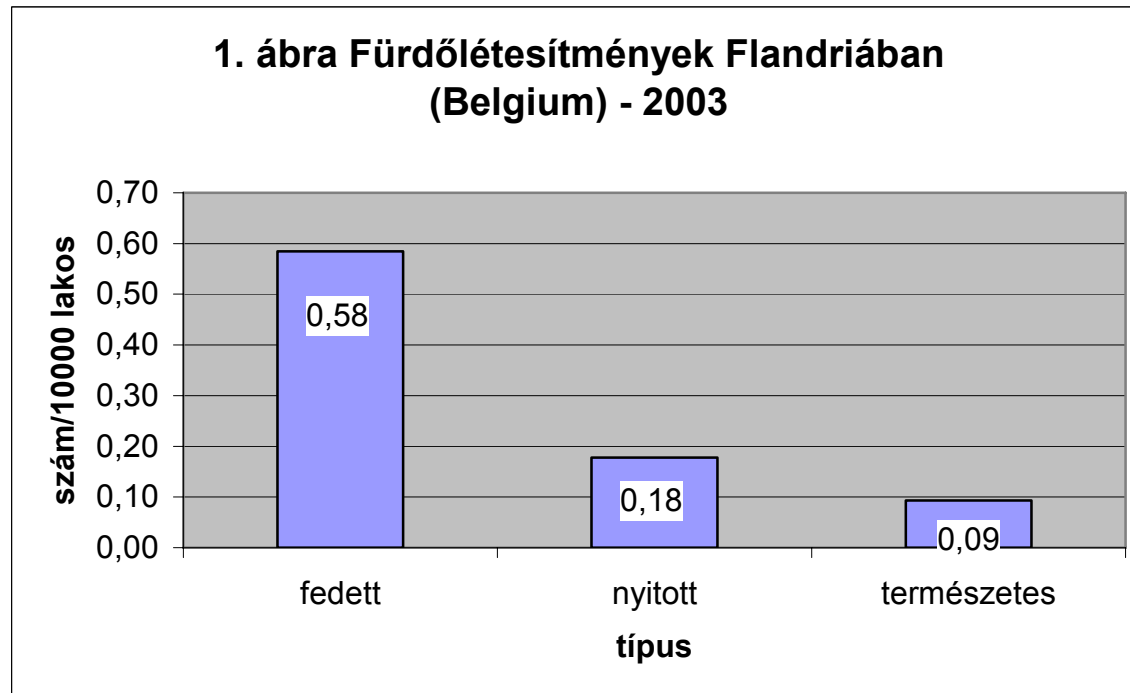

Vízimentők és biztonsági felszerelések: jogszabályi előírások a flandriai uszodákban

D. Wildemeersch, S. Benoy, G. Tilborghs, K. Schoeters, H. Chovanova¹

1. Bevezetés

Flandria Belgium északi része. Lakosainak száma 5,9 millió és 450 nyilvános vagy részben nyilvános uszodával rendelkezik (0,76/10 000 lakos), amelyek közül 105 szabadtéri (általában kizárólag nyáron használt), 345 pedig fedett uszoda. Emellett Flandriában 55 természetes fürdőhely van, így a szabadidős vízi létesítmények száma összesen 505 (1. ábra).

Valamennyi természetes fürdőhelynek, nyilvános és részben nyilvános uszodának rendelkeznie kell a területi kormányzattól származó működési engedéllyel. Az engedély rögzíti az uszodák építésére, biztonságára és a vízkezelésre vonatkozó törvényi előírásokat.

Közegészségügyi szempontból a törvényi előírások négy csoportra bonthatóak:

1. fertőzések megelőzése
2. sérülések és fulladás megelőzése
3. baleset esetén szükséges eljárások
4. mérgezések megelőzése

¹ Flemish Health Inspectorate – Environmental Health Section, Belgium

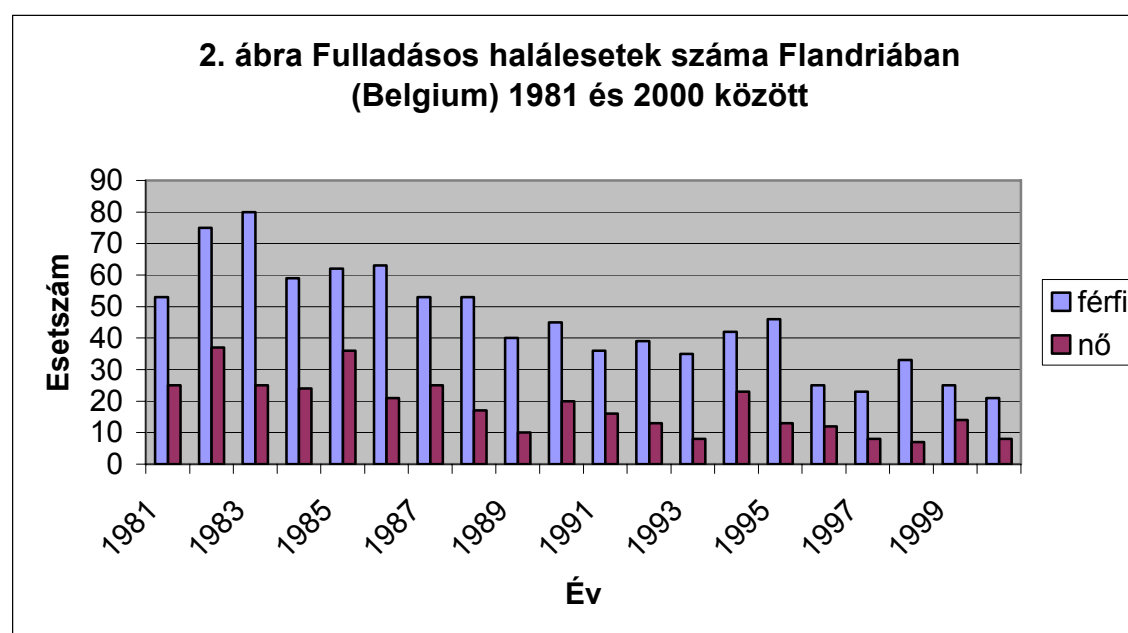
Ez az előadás a sérülések és a fulladás megelőzésére, valamint a baleseti eljárásokra vonatkozó előírásokat tárgyalja.

A fulladás vagy fulladás közeli állapot nagyon drámai esemény. Elsősorban az áldozatra, de az áldozat közvetlen környezetére nézve is. A fulladás Flandriában meglehetősen ritka halálok.

A halálozási statisztikák szerint az 1998 és 2002 közötti 5 évben a hajóbaleseteket leszámítva 178 ember vesztette életét Flandriában fulladás következtében. Ez körülbelül 0,59/1000 halálozás. Az elmúlt 30 évben a balesetből eredő fulladásos halálesetek száma csökkenő tendenciát mutat. 1980 körül az éves fulladásos esetek száma kb. 100 volt. A 90-es évek elején ez a szám 60-ra csökkent, és 10 évvel később, 2000 körül már csak kb. 30 volt az egy évben bekövetkező fulladásos balesetek száma. Mint a 2. ábrán látható, az áldozatok között több férfi van, mint nő.

A fulladásos baleseteknek számos oka lehet: hajóbaleset, csatornák közelében történő autóbaleset, öngyilkosság vagy öngyilkossági kísérlet, gyilkosság, illetve úszás közben váratlanul fellépő egészségügyi probléma, pl. szívinfarktus, vagy önmagában nem halálos epilepsziás roham.

A fenti 178 fulladásos haláleset közül 106-nak ismert a helyszíne. Mindössze 11 történt úszómedencében, 19 fürdőkádban, 56 pedig nyílt vízben. Vagyis az úszómedencében történő fulladás igen ritka esemény.

A jogszabály rögzíti az vízimentők számát, előírt képzettségét, a biztonsági és elsősegély felszereléseket a menekülési tervet.

2. Sérülések felügyeleti megelőzése és kezelése

2.A. Felügyelők és képesített vízimentők

A flandriai uszodákban a képesített vízimentők, valamint a felügyelők feladata a fürdőzők ellenőrzése. Az előbbiek képzett szakemberek, az utóbbiak még egy figyelő szempárt jelentenek az vízimentők számára.

A képesített vízimentőt életmentő technikákra, keringési-légzési újraélesztésre (cardio-pulmonary-resuscitation = CPR) és elsősegélynyújtásra képzik ki. A sikeres felvételi vizsgát követően a jelentkezők egy 60 órás tanfolyamot végeznek el.

- 30 órában életmentő technikákat tanulnak, pl.
 - * fuldokló szállítása a vízben
 - * a pánikba esett fuldokló lefogásának módszerei
 - * fuldokló kimentése medencéből, nyílt vízből és speciális helyszínekről (pl. dokkokból)

A képzés 18 gyakorlati és 12 elméleti órából áll.

- 20 óra újraélesztési tréning: 6 óra elmélet és 14 óra gyakorlat
- 10 óra elsősegélynyújtás: 6 óra elmélet és 4 óra gyakorlat

A vízimentő képesítés megszerzéséhez a pályázóknak a tanfolyam végén elméleti és gyakorlati vizsgát kell tenniük. A képesítés fenntartásához minden évben emlékeztető életmentő és CPR-újraélesztési tanfolyamon kell részt venniük.

A felügyelők számát az uszodában törvényi előírás rögzíti. Medencénként egy képesített vízimentő minden esetben kötelező. A felügyelők és vízimentők általános előírt száma 50 cm-t meghaladó vízmélységű medencéknél a következő:

- az első 150 fürdőzőre
 - (a fürdőzők száma / 50) +1 (lefele kerekítve)
 - legalább a fele képesített vízimentő (felfele kerekítve)
- minden további 150 fürdőzőre 1 további képesített vízimentő
- minden szabadidős felszerelésre (pl. csúszdák) még egy felügyelő

A jogszabály megenged egyéb megoldásokat is. Ez esetben írott felügyeleti és biztonsági tervre van szükség, valamint

- 1 képesített vízimentőre a 200 m²-nél kisebb medencéknél;
- 200 m²-nél nagyobb medencénél, ahol a teljes vízfelület egy ember által belátható: 1 képesített vízimentőre + 1 felügyelőre;
- 200 m²-nél nagyobb medencénél, ahol a teljes vízfelület nem látható be egy ember által: 2 képesített vízimentőre + 1 felügyelőre;
- még 1 felügyelő minden élményberendezésre (pl. csúszdák)

Mivel a fürdőzők száma maximálisan 1 fürdőző/3 m² vízfelszín lehet, a legtöbb 200 m²-es medence esetében a szabvány előírás szerint minimum 1 és maximum 2 képesített vízimentő szükséges, az alternatív megoldás szerint pedig 1 képesített vízimentő és 1 felügyelő.

2.B. A fürdőzők engedélyezett száma adott vízterületen

A zsúfoltság okozta balesetek és a hatékony felügyelet érdekében a flamand szabályozás korlátozza a medencében egyszerre tartózkodó fürdőzők számát. A megengedett érték 3 m²-enként egy fürdőző. Sekély medencékben ($\leq 0,5$ m) a maximum 1 fürdőző/2 m². A medence körül tartózkodó látogatók maximális száma 2,4 m² felületre 1.

A csúszdák vagy ugródeszkák körül 2,5 m-es körzetben senki nem tartózkodhat.

3. Sérülések megelőzésére szolgáló szerkezeti kialakítás

Az uszodában természetesen nem csupán a képzett személyzet jelenléte szavatolja a biztonságot. A fent tárgyalt biztonsági felügyelet mellett biztonsági szerkezeti kialakítások szükségesek.

Előírás, hogy az épület valamennyi felülete csúszásmentes legyen, valamint hogy ne legyenek élek vagy kiálló szerkezetek, amelyek sérülést okozhatnak. Ugyancsak kötelező az üvegfelületek, pl. ablakok és ajtók biztonsági jelölése.

A medence körül minimálisan 1,5 m széles hely szükséges, amely lehetővé teszi a kétirányú forgalmat, valamint elegendő helyet biztosít az újraélesztéshez.

Valamennyi élményberendezésnek meg kell felelnie az európai előírásoknak (CEN), illetve azon esetekben, ahol nincs ilyen szabályozás, egy biztonsági felügyelő jóváhagyása szükséges.

Az úszómedence aljának 1,35 méterig kell csúszásmentesnek lennie. A mélységet mindenki számára jól láthatóan jelölni kell, külön jellel a hirtelen változásokat. Lehetőség szerint az öltözők felé helyezkedjen el a medence sekély vége, hogy a gyermekek az öltözőkből ne futhassanak a mélyvízbe. Amennyiben a medence bejárata a mély víznél van, el kell keríteni azt, hogy a gyermekek ne eshessenek véletlenül a vízbe.

A medence a mentőszolgálatok számára legyen jól megközelíthető .

4. Teendők baleset esetén

4.A. Biztonsági és elsősegély felszerelések

A medence közvetlen közelében működő telefont kell elhelyezni.

A képzett vízimentőnek megbízható oxigénforrás kell rendelkezésére álljon. A vízimentő ennek használatára legyen kiképezve és ellenőrizze valamennyi berendezés működését hetente.

4.B. A medence kiürítése és a balesetek kezelése

Az uszoda valamennyi dolgozóját el kell látni normál és vészhelyzet esetén alkalmazandó teendőkre vonatkozó írott előírásokkal. A látogatók számára belső szabályok írják elő a helyes magatartást (pl. tilos a futás). A 6 éven aluli gyermekek csak szülői felügyelettel látogathatják az uszodát.

Valamennyi balesetet jelenteni kell az egészségügyi hatóságnak.